

17042017

**VAARALLISTEN AINEIDEN KULJETUKSIA KOSKEVIEN VALTIONEUVOSTON
ASETUSTEN MUUTTAMINEN:****1) VALTIONEUVOSTON ASETUS VAARALLISTEN AINEIDEN KULJETUKSESTA
TIELLÄ ANNETUN ASETUKSEN MUUTTAMISESTA****2) VALTIONEUVOSTON ASETUS VAARALLISTEN AINEIDEN KULJETUKSESTA
RAUTATIELLÄ ANNETUN ASETUKSEN MUUTTAMISESTA****3) VALTIONEUVOSTON ASETUS MAAKULJETUSTEN TURVALLISUUSNEUVONAN-
TAJASTA ASETUKSEN MUUTTAMISESTA****PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annettua valtioneuvoston asetusta, vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annettua valtioneuvoston asetusta ja maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi.

Esityksessä ehdotetaan asetuksiin muutoksia, joilla saatetaan voimaan vuoden 2019 kansainväliset vaarallisten aineiden kuljetusta tiellä koskevat määräykset (ADR-määräykset) ja vaarallisten aineiden kuljetusta tiellä koskevat määräykset (RID-määräykset).

Asetuksiin tehtäisiin myös eräitä muita täsmennyksiä ja teknisluonteisia muutoksia.

Ehdotetut muutokset eivät sisällä kansallista harkintaan eivätkä ne kuulu lain alaan. Lisäksi muutettaisiin joiltain osin muitakin säännöksiä, jotta ne säännökset vastaavat paremmin kansainvälisiä määräyksiä sekä niihin liittyviä käytäntöjä.

Asetukset tulisivat voimaan X päivänä Xkuuta 2019.

PERUSTELUT**1. Nykytila**

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta (VAK) annetussa laissa (719/1994, jäljempänä VAK-laki) säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä, rautatiellä, ilma-aluksessa ja vesialueilla aluksessa. VAK-lain nojalla annetuissa valtioneuvoston (VN) asetuksissa säädetään VAK-lakia yksityiskohtaisemmin vaarallisten aineiden kuljetusvaatimuksista. Näitä asetuksia ovat vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annettu VN-asetus (194/2002, jäljempänä VAK-tieasetus) ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annettu VN-asetus (195/2002, jäljempänä VAK-rautatietasetus) sekä maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta annettu VN-asetus (274/2002, jäljempänä TNA-asetus). Lisäksi VAK-laki valtuuttaa Liikenne- ja viestintäviraston antamaan tarkempia teknisiä ja teknisluonteisia vaarallisten aineiden kuljetusmääräyksiä.

VAK-lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten tarkoituksena on edistää vaarallisten aineiden kuljetusten turvallisuutta sekä ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten ainei-

den kuljetus saattaa aiheuttaa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Kansallinen VAK-lainsäädäntö perustuu pitkälti kansainvälisiin vaarallista aineiden kuljetusta koskeviin kuljetusmuotoihin sopimuksiin ja Euroopan unionin lainsäädäntöön.

Vuonna 1957 on tehty eurooppalainen sopimus vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista (jäljempänä ADR-sopimus). Suomi liittyi ADR-sopimuksen (SopS 23/1979) osapuoleksi vuonna 1979. ADR-sopimuksen (The European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road) A ja B liitteissä ovat yksityiskohtaiset ADR-määräykset, jotka ovat pääosin teknisiä tai teknisluonteisia vaatimuksia. Liitteet liittyvät esimerkiksi aineiden ja esineiden luokitukseen, asiakirjoihin, pakkaamiseen, merkitsemiseen, täyttämiseen, kuormaamiseen ja kuljettamiseen. Liitteissä on lisäksi pakkauksiin, ajoneuvoihin ja säiliöihin sekä niiden rakenteisiin ja varusteisiin liittyviä määräyksiä sekä erilaisia tarkastus-, testaus-, käyttö- ja hyväksyntävaatimuksia.

Vuoden 2019 alusta voimaantulleet ADR-muutokset korjausmuutoksineen sisältävät kuuden kuukauden siirtymäajan. Liikenne- ja viestintäministeriö on antanut ilmoituksen (2/2019) ADR-sopimuksen liitteiden A ja B (ADR-määräykset) muutosten voimaantulosta.

Kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF-yleissopimus, SopS 52/2006) liitteessä C on RID-määräykset (Regulations concerning the international carriage of dangerous goods by rail), jotka koskevat vaarallisten aineiden kuljetusmääräyksiä rautatiellä. Myös niitä muutetaan pääsääntöisesti kahden vuoden välein. RID-määräykset sisältävät pitkälti saman tyyppisiä vaatimuksia ja velvoitteita ADR-määräykset. Erot liittyvät pitkälti kuljetusmuodoista aiheutuviin eroihin.

Vuoden 2019 RID-määräysten muutokset tulivat voimaan 1.1.2019 sisältäen puolen vuoden siirtymäajan. Liikenne- ja viestintäministeriö antoi ilmoituksen (3/2019) RID-määräysten muutosten voimaantulosta. 1.1.2019 voimaantulleiden muutosten osalta on annettu korjauslehti (NOT-RID-19004). Se ei sisällä lain tai asetustasoisia muutoksia.

RID- ja ADR-määräykset ovat velvoittavia myös Euroopan unionissa. Syyskuussa 2008 annettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista (2008/68/EY, jäljempänä VAK-direktiivi), jonka I – III liitteissä viitataan seuraaviin määräyksiin:

- 1) vaarallisten aineiden kuljetusta tiellä koskevat ADR-määräykset (liite I.1, kohta I.1),
- 2) vaarallisten aineiden kuljetusta rautatiellä koskevat RID-määräykset (liite II.1, kohta II.1) ja
- 3) vaarallisten aineiden kuljetusta sisävesillä koskevan sopimuksen (ADN-sopimus, European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways) liitteen määräykset (liite III.1, kohta III.1).

VAK-direktiivin liitteitä muutettiin viidennen kerran 23.11.2018 annetulla komission direktiivillä (EU) 2018/1846 muun muassa tieteen ja tekniikan kehityksen huomioon ottamiseksi. Suomi ei ole allekirjoittanut ADN-sopimusta eikä ole liittynyt ADN-sopimukseen.

Euroopan unionin jäsenvaltion tulee saattaa vuoden 2019 muutokset voimaan 1.7.2019 mennessä. Liikenne- ja viestintävirasto uudisti vaarallisten aineiden kuljetusta tiellä (TRAFICOM/82133/03.04.03.00/2019) ja rautatiellä annetut määräykset (TRAFICOM/82134/03.04.02.00/2019) vuoden 2019 ADR- ja RID-muutosten huomioonottamiseksi. Valtaosa vuoden 2019 muutoksista on laitettu täytäntöön edellä mainituilla viraston määräyksillä.

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Yleistä

Esitettävät asetusten muutokset liittyvät pääosin VAK-direktiivin liitteiden muutosten voimaansaattamiseen (vuoden 2019 ADR ja RID-muutokset).

VAK-tieasetuksen muutokset liittyvät muun muussa luokitukseen sekä kuljetuksen suorittajan mahdollisuuteen luottaa kontin/ajoneuvon –pakkaustodistuksen tietoihin kontin vikojen ja puutteiden osalta. Myös pakkauksen rikkoutumisesta annettavaa ilmoitusta koskeva velvoite poistettaisiin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voisi antaa teknisiä vaatimuksia sisältävän teknisen koodin.

VAK-rautatieasetuksen tehtäisiin vastaavat muutokset. Lisäksi rautatieasetuksessa muutettaisiin vaarallisten aineiden matkatavaraa koskevaa säännöstä.

TNA-asetuksesta täsmennettäisiin niin, että myös lähettäminen sisältyy vaarallisten aineiden kuljetus-määritelmää. Sen lisäksi muutettaisiin todistuksen muuttamisesta annettua säännöstä sekä tehtäisiin muutoksia turvallisuusneuvonantajatodistuksen malliin.

2.2 Yksityiskohtaiset muutokset

2.2.1 Vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annettua valtioneuvoston asetus (195/2002)

2 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin uusi 14 kohta, jossa määritellään tekninen koodi. Teknisestä koodista säädettäisiin 21 a ja 23 b §:ssä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi antaa teknisiä vaatimuksia sisältävän teknisen koodin. Teknistä koodia on tarkemmin kuvattu edellä mainittujen pykälien perusteluissa. Lisäyksen johdosta määritelmän 13 kohtaan tehtäisiin lisäksi tekninen muutos.

5 §. *Vaarallisten aineiden luokitus.* RID- ja VAK-vaatimusten mukaisesti tietyissä tapauksissa viranomaistaho antaa VAK-aineen tai -esineen luokituksen taikka hyväksyy luokituksen. Näiltä osin 3 momentin 2 kohtaan esitettäisiin täsmennys siitä, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ei luokittele radioaktiivisia aineita tai esineitä taikka hyväksy niiden luokituksia. Luokituksen tai hyväksynnän antaisi Säteilyturvakeskus. Lisäksi 3 momentin 3 kohtaa rajattaisiin siten, että säännös ei koske räjähdeluokituksia, jos ne ovat VAK-ilma- tai VAK-merivaatimusten mukaisia. Säännöksessä huomioidaisiin RID-määräyksen 1.1.4.2 kohta. Kuljetusketjuun on tällöin liittynyt vaarallisten aineiden meri- tai ilmakuljetus. Vastaava täsmennys tehtäisiin 3 momentin 7 kohtaan. Myös 3 momentin 6 kohdan a ja b kohtaa muutettaisiin poistamalla rajausta tyyppiin F orgaanisiin peroksideihin. Muutosten jälkeen kohdat vastaavat paremmin kansainvälisiä määräyksiä ja nykykäytäntöjä.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin uusi 8 kohta. Esitys perustuu vuoden 2019 RID-muutoksiin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voisi hyväksyä ammoniumnitraattipohjaisen lannoitteen luokituksen, kun lannoite luokituu vaarallisten aineiden kuljetus luokkaan 5.1 (syttyvästi vaikuttavat (hapettavat) aineet). Tällaisen lannoitteen kuljettaminen ilman toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntää on kielletty. Lannoitteen koostumuksen ja luokituksen tulee olla VAK-lain 3 § ja 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen määräysten mukaisia. Nykyisin tarkemmat vaatimukset ovat VAK-rautatiemääräyksen 2.2 luvussa (erityisesti 2.2.51.2.2 kohdassa) ja 3.3 luvun 307 erityismääräyksessä.

Pykälän 5 momenttia esitetään muutettavaksi. Muutos liittyy 3 momentin 2 kohtaan esitettyyn muutokseen. Säteilyturvakeskus luokittelisi radioaktiivisen aineen tai esineen taikka hyväksyisi luokituksen, jos kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi edellytetään viranomaisen hyväksyntä. Kyse on radioaktiiviselle aineelle tai esineelle annetusta luokitukseen liittyvästä kuljetusehdosta. Yksityiskohtaiset luokitusmääräykset tai vaarallisten aineiden aineluettelon yksityiskohtaiset erityismääräykset annetaan VAK-lain 3 a §:n tai 24 §:n 2 momentin nojalla annetussa VAK-rautatiemääräyksessä.

Valtuussäännös pykälän muuttamiselle on VAK-lain 6 §:n 1 momentissa.

6 §. *Vaaralliset aineet matkatavarana.* Pykälää esitetään muutettavaksi niin että uudelleen täytettävässä yksittäisessä astiassa polttonestettä voisi olla enintään 60 litraa nykyisen 5 litraan sijasta. Muutoksen myötä polttoainemäärä olisi RID-määräyksen mukainen. Kuljetusyrittäjä voi rajoittaa itse kuljetettavia VAK-aineita ja niiden määriä tarpeellisiksi arvioimillaan kuljetusehdoilla. Yksityiskohtaiset vaatimukset ovat VAK-lain 10 a §:n nojalla annetussa VAK-rautatiemääräyksen 1.1.3.8 kohdassa ja edelleen 1.1.3.1 (a) kohdassa.

Valtuussäännös pykälän muuttamiselle on VAK-lain 10 a §:n 3 momentissa.

9 §. *Kuljetuksen suorittaja ja liikkuvan kaluston kuljettaja.* Pykälän 4 ja 8 momentteja muutettaisiin. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että kuljetuksen suorittaja voi luottaa saamaansa kontin/ajoneuvon –pakkaustodistukseen. ”Ajoneuvo” tarkoittaisi tässä myös vaunua. Todistuksella vakuutetaan, että pakkaaminen on tehty todistuksen ehtojen mukaisesti. Kuljetuksen suorittaja voisi luottaa 4 momentin 3 kohdan osalta todistuksen tietoon, että kollit on tarkastettu ulkoisesti siten, että niissä ei ole vaurioita, ja ainoastaan käyttökelpoisessa kunnossa olevat kollit on kuormattu. Todistus edellytetään, jos VAK-kuljetusta rautatiellä seuraa VAK-merikuljetus.

VAK-lain 11 c §:n 3 ja 4 momentin nojalla on annettu tarkempia määräyksiä ”kontin/ajoneuvon –pakkaustodistuksesta” ja sen käytöstä. Määräyksiä on VAK-rautatiemääräyksen 5.4.2 kohdassa. Muutos perustuu RID-määräyksen 1.4.2.2.2 kohtaan.

Lisäksi pykälän 8 momenttia tarkennettaisiin. Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että kunnossapidosta vastaavalle yksikölle on annettu tarvittavat tiedot säiliövaunun säiliöiden ja niiden varusteiden kunnossapitoa varten. Tarkennettaisiin, että tiedot voi toimittaa myös säiliövaunun haltijan välityksellä. Tietojen antamisessa on otettava huomioon tavaravaunujen kunnossapidosta vastaavien yksiköiden sertifiointijärjestelmästä ja asetuksen (EY) N:o 653/2007 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EU) N:o 445/2011 5 artiklan vaatimukset. Täsmennys perustuu RID-määräyksen 1.4.2.2.8 kohtaan. Muutos liittyy vuoden 2019 RID-muutokseen.

Valtuussäännökset pykälän muuttamiselle ovat VAK-lain 11 c §:n 3 momentissa ja 13 §:ssä.

21 §. *Ilmoitus pakkauksen rikkoutumisesta.* Säännös, jonka mukaan lähettäjän, kuljetuksen suorittava rautatieyrityksen ja vastaanottajan on ilmoitettava tavanomaisessa kuljetusolosuhteessa tapahtuneesta hyväksytyyn tai muuten vaatimustenmukaiseksi osoitetun pakkauksen rakenteen rikkoutumisesta kumottaisiin. Ilmoitus on tehtävä Säteilyturvakeskukselle radioaktiivisen aineiden kuljetuksen osalta ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle muiden vaarallisten aineiden kuljetusten osalta. Euroopan rautatievirasto (ERA) on katsonut, että pykälä olisi päällekkäinen RID-määräysten kanssa.

Voimassaolevan säännöksen avulla on pyritty löytämään tavanomaisissa kuljetusolosuhteissa ilmenneitä pakkausten tyyppivikoja. Ilmoituksia ei ole juuri tehty. Kumottavaksi ehdotettu säännös on säädetty ennen kuin RID-määräyksiin perustuva velvoite (VAK-rautatieasetus 34 §: Onnettomuudet ja niistä tehtävät ilmoitukset) tuli voimaan.

Ilmoittamisvelvollisuus säilyisi kuitenkin siltä osin kuin ilmoittamisesta edelleen säädetään 34 §:ssä.

Pakkausten viat pyritään havaitsemaan jo tyyppitarkastuksessa ja määräaikaistarkastuksessa sekä laadunvarmistuksessa ja valmistuksen valvonnassa. Näiden seikkojen vuoksi ehdotettaisiin kansallisen 21 §:n kumoamista.

21 a §. *Paineastian tekninen koodi.* Esityksen mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voisi antaa kansallisen teknisen koodin. Asiasta määrätään VAK-rautatiemääräyksessä ja vaatimukset pohjautuvat RID-määräyksiin. Teknisen koodi sisältäisi teknisiä vaatimuksia ja ne voivat liittyä paineastian suunnitteluun, valmistukseen taikka tarkastukseen tai testaukseen. Annettavan teknisen koodin turvallisuustason tulisi vastata RID-määräysten turvallisuustasoa. Teknisen koodin tulee täyttää VAK-lain 24 §:n nojalla annetut vaatimukset.

Tekninen koodi olisi tarkoitus antaa määräaikaisena. Teknisen koodin sisältämät vaatimukset ja niihin liittyvät toimenpiteet vaikuttavat VAK-paineastian kuljetuksen turvallisuuteen. Teknistä koodia ei kuitenkaan voi antaa eri kuljetusmuotoon soveltuvalle UN-paineastialle.

Teknisten koodien anto ei ole yleistä, koska tarkoitus on käyttää RID-viitestandardeja. Kyse olisi tapauksista, joissa suunnittelua, valmistusta, tarkastusta tai testausta ei ole mahdollista tehdä VAK-lain 24 §:n määräysten nojalla annettujen niin sanottujen viitestandardien mukaisesti. Viitestandardi on RID-määräyksiin hyväksytyt sitova standardi. Viitestandardit ovat RID-määräyksen 6.2 luvussa ja kansallisesti vastaavissa kohdissa VAK-rautatiemääräyksessä.

Teknisen koodin tarve voi olla kansallinen, kuten tekniikan kehitys tai viitestandardin puuttuminen, taikka tarve voi liittyä kansainväliseen suositukseen, kuten RID-viitestandardin tai RID-määräyksen ennakkolliseen käyttöön ottoon.

Ainoastaan viisi RID-maata on antanut teknisiä koodeja. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimittaisi tiedon teknisestä koodista Liikenne- ja viestintävirastolle, joka puolestaan informoisi kansainvälisen rautatiekuljetusjärjestön (OTIF) sihteeristöä. Sihteeristöä ei informoida, jos tekninen koodi on sama standardi kuin tuleviin RID-määräyksiin hyväksytyt viitestandardit. Tekniset koodit löytyvät OTIF:n VAK-sivustolta.

Valtuussäännös pykälän antamiseen on VAK-lain 6 §:n 1 momentissa.

23 b §. *Säiliön tekninen koodi.* Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voisi antaa teknisen koodin säiliöstä. Määräys pohjautuu RID-määräyksen 6.8.2.7 ja 6.8.3.7 kohtiin. Annettavan teknisen koodin turvallisuustason tulisi vastata RID-määräysten turvallisuustasoa.

Tekninen koodi olisi tarkoitus antaa määräaikaisena. Teknisen koodin tulisi täyttää VAK-lain 24 §:n nojalla annetut tekniset vaatimukset. Teknisen koodin sisältämät vaatimukset voisivat liittyä säiliön suunnitteluun tai valmistukseen taikka tarkastukseen tai testaukseen, kuten käyttöönottotarkastus ja -testaus tai määräaikaistarkastus tai -testaus. Edellä mainitut asiat ja niihin liittyvät toimenpiteet vaikuttavat VAK-säiliön kuljetuksen turvallisuuteen.

Teknisten säiliökoodien anto ei ole yleistä. RID-maista ainoastaan kaksi on antanut teknisiä koodeja. Kyse on tapauksista, joissa on suunnittelua, valmistusta, käyttöönottotarkastusta ja -testausta taikka määräaikaistarkastusta ja -testausta ei ole mahdollista tehdä VAK-lain 24 §:n määräysten nojalla annettujen niin sanottujen viitestandardien mukaisesti. Viitestandardeja on RID-määräyksen luvussa 6.8 ja kansallisesti vastaavissa kohdissa VAK-rautatiemääräyksessä.

Tarve tekniseen koodiin voi olla kansallinen (tekniikan kehitys tai viitestandardin puuttuminen) tai tarve voi perustua kansainväliseen suositukseen ottaa tuleva RID-viitestandardi tai RID-määräykset ennakolta käyttöön. Esimerkiksi vuoden 2019 RID-määräysten osalta säiliön tarkastukseen liittyvää viitestandardia EN 12972:2018 (Suomessa SFS EN 12972:2018) ei ole voitu sisällyttää vuoden 2019 määräyksiin viitestandardiksi, koska standardi julkaistiin myöhemmin kuin vuoden 2019 määräykset oli hyväksytty.

Standardi on tulossa vuoden 2021 määräyksiin, mutta kansainvälisessä RID-määräyksiä valmisteluvassa kokouksessa suositeltiin, että standardia tulisi käyttää jo aikaisemmin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voisi esimerkiksi hyväksyä käyttöön säiliötarkastuksiin liittyvän standardin, joka on jo hyväksytty tuleviin RID-määräyksiin.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimittaisi tiedon teknisestä koodista Liikenne- ja viestintävirastolle ja virasto puolestaan OTIF:n sihteeristölle. Kuitenkaan sihteeristöä ei informoida, jos tekninen koodi on sama kuin tuleviin RID-määräyksiin hyväksytty standardi. Tekniset koodit löytyvät OTIF:n VAK-sivustolta.

Valtuussäännös pykälän antamiseen on VAK-lain 6 §:n 1 momentissa.

2.2.2 Vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annettua valtioneuvoston asetus (194/2002)

2 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin uusi 12 kohta, jossa määriteltäisiin 20 a ja 25 a §:ssä säädetty ”tekninen koodi”. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi antaa teknisiä vaatimuksia sisältävän teknisen koodin. Lisäyksen johdosta määritelmän 11 kohtaan tehtäisiin tekninen muutos.

5 §. *Vaarallisten aineiden luokitus.* ADR- ja VAK-vaatimusten mukaisesti tietyissä tapauksissa viranomainen antaa VAK-aineen tai -esineen luokituksen taikka hyväksyy luokituksen. Pykälän 3 momentin 2 kohtaa esitetään täsmennettäväksi näiltä osin siten, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ei luokittele radioaktiivisia aineita tai esineitä taikka hyväksy niiden luokituksia. Radioaktiiviset aineet kuuluvat Säteilyturvakeskukselle. Lisäksi 3 momentin 3 kohtaa rajattaisiin siten, että säännös ei koske räjähdeluokituksia, jos ne ovat VAK-ilma- tai VAK-merivaatimusten mukaisia. Säännöksessä huomioitaisiin ADR-määräyksen 1.1.4.2 kohta. Kuljetusketjuun on tällöin liittynyt vaarallisten aineiden meri- tai ilmakuljetus. Vastaava täsmennys tehtäisiin 3 momentin 7 kohtaan.

Samalla muutettaisiin 3 momentin 6 kohdan a ja b kohtaa poistamalla rajausta tyyppin F orgaanisiin peroksidiin. Muutosten jälkeen kohdat vastaisivat paremmin kansainvälisiä määräyksiä ja nykykäytäntöjä.

Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin uusi 8 kohta. Muutos perustuisi vuoden 2019 ADR-muutoksiin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voisi hyväksyä ammoniumnitraattipohjaisen lannoitteen luokituksen, kun lannoite luokituu vaarallisten aineiden kuljetus luokkaan 5.1 (syttyvästi vaikuttavat (hapatavat) aineet). Tällaisen lannoitteen kuljettaminen ilman toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntää on kielletty. Lannoitteen koostumuksen ja luokituksen tulee olla VAK-lain 3 § ja 24 §:n 2 momentin nojalla annettujen määräysten mukaisia. Nykyisin tarkemmat vaatimukset ovat VAK-tiemääräyksen 2.2 luvussa (erityisesti 2.2.51.2.2 kohdassa) ja 3.3 luvun 307 erityismääräyksessä.

Pykälän 5 momenttia esitetään muutettavaksi. Muutos liittyy 3 momentin 2 kohtaan esitettyyn muutokseen. Säteilyturvakeskus luokittelisi radioaktiivisen aineen tai esineen taikka hyväksyisi luokituksen, jos kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi edellytetään viranomaisen hyväksyntä. Kyse on radioaktiiviselle aineelle tai esineelle annetusta luokitukseen liittyvästä kuljetusehdosta. Yksityiskohtaiset luokitusmääräykset tai vaarallisten aineiden aineluettelon yksityiskohtaiset erityismääräykset annetaan VAK-lain 3 a §:n tai 24 §:n 2 momentin nojalla annetussa VAK-tiemääräyksessä.

Valtuussäännös pykälän muuttamiselle on VAK-lain 6 §:n 1 momentissa.

8 §. *Kuljetuksen suorittaja ja kuljettaja.* Pykälän 3 momenttia esitetään muutettavaksi. Esitys liittyy vuoden 2019 ADR-muutokseen 1.4.2.2.2 kohtaan. Kuljetuksen suorittaja voisi esityksen mukaan luottaa saamaansa kontin/ajoneuvon –pakkaustodistukseen. Todistuksella vakuutetaan, että pakkaaminen on tehty todistuksen ehtojen mukaisesti. Kuljetuksen suorittaja voi luottaa 4 momentin 3 kohdan osalta todistuksen tietoon, että kollit on tarkastettu ulkoisesti siten, että niissä ei ole vaurioita, ja ainoastaan käyttökelpoisessa kunnossa olevat kollit on kuormattu. Todistus edellytetään, jos VAK-kuljetusta tiellä seuraa VAK-merikuljetus.

VAK-lain 11 c §:n 3 ja 4 momentin nojalla on annettu tarkempia määräyksiä ”kontin/ajoneuvon –pakkaustodistuksesta” ja sen käytöstä. Määräyksiä on VAK-tiemääräyksen 5.4.2 kohdassa.

Valtuudet pykälän muuttamiselle on VAK-lain 6 §:n 1 momentissa.

20 §. *Ilmoitus pakkauksen rikkoutumisesta.* Pykälä, jonka mukaan lähettäjän, kuljetuksen suorittava rautatieyrityksen ja vastaanottajan on ilmoitettava tavanomaisessa kuljetusolosuhteessa tapahtuneesta hyväksytyyn tai muuten vaatimustenmukaiseksi osoitetun pakkauksen rakenteen rikkoutumisesta kumoattaisiin. Ilmoitus tehdään nykyisin Säteilyturvakeskukselle radioaktiivisen aineiden kuljetuksen osalta ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle muiden vaarallisten aineiden kuljetusten osalta.

Voimassaolevan säännöksen avulla on pyritty löytämään tavanomaisissa kuljetusolosuhteissa ilmenneitä pakkausten tyyppivikoja. Ilmoituksia niistä ei ole juuri tehty. Kumottavaksi ehdotettu kansallinen säännös on säädetty ajalta ennen kuin ADR-määräyksiin perustuva velvoite (VAK-tieasetus 34 §: Onnettomuudet ja niistä tehtävät ilmoitukset) tuli voimaan.

Ilmoittamisvelvollisuus kuitenkin säilyisi siltä osin kuin ilmoittamisesta muuten säädetään 34 §:ssä.

Pakkausten viat pyritään havaitsemaan jo tyyppitarkastuksessa ja määräaikaistarkastuksessa sekä laadunvarmistuksessa ja valmistuksen valvonnassa. Näiden seikkojen takia esitetään kansallisen 20 §:n kumoamista.

20 a §. *Paineastian tekninen koodi.* Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voisi antaa paineastian teknisen koodin vastaavasti kuten VAK-rautatieasetukseen 21 a §:ssä on esitetty. Näiltä osin yksityiskohtaisten perustelujen osalta viitataan VAK-rautatieasetuksen 21 a §:ssä mainittuun.

Liikenne- ja viestintävirasto informoisi Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission (UNECE) sihteeristöä, joka julkaisee tekniset koodit UNECE:n VAK-sivustolla. Sihteeristöä ei informoida, jos tekninen koodi on sama standardi kuin tuleviin ADR-määräyksiin hyväksytyt viitestandardiksi.

Vain seitsemän ADR-maata on ilmoittanut antaneensa teknisen koodin.

Valtuussäännös pykälän muuttamiseen on VAK-lain 6 §:n 1 momentissa.

25 a §. *Säiliön tekninen koodi.* Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle esitetään toimivaltaa antaa säiliön tekninen koodi vastaavasti kuten on esitetty VAK-rautatieasetukseen 21 a §:n osalta. Pykälän yksityiskohtaiset perustelut vastaisivat pääosin VAK-rautatieasetuksen 23 b§:ssä lausuttua.

Teknisten koodien antaminen ei ole yleistä myöskään ADR-kuljetuksissa. ADR-maista ainoastaan kaksi maata on ilmoittanut antaneensa teknisen koodin.

Vuoden 2019 ADR-määräyksiin ei voitu sisällyttää standardia EN 12972:2018 (Suomessa SFS EN 12972:2018) viitestandardiksi, koska ADR-muutokset oli hyväksytty aikaisemmin kuin standardi julkaistiin. Standardi on nyt tulossa vuoden 2021 ADR-määräyksiin. Kansainvälisessä ADR-määräyksiä valmistelevalle kokouksessa suositeltiin, että standardia tulisi käyttää jo aikaisemmin.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaisi teknisen koodin SFS EN 12972:2018 standardista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimittaisi tiedon teknisestä koodista Liikenne- ja viestintävirastolle ja virasto puolestaan UNECE:n sihteeristölle. Kuitenkaan jos tekninen koodi on sama standardi kuin tuleviin ADR-määräyksiin hyväksytyt ei sihteeristöä informoitaisi. ADR-maiden tekniset koodit ovat UNECE:n VAK-sivustolla.

Valtuussäännös pykälän muuttamiseen on VAK-lain 6 §:n 1 momentissa.

2.2.3 Vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta annettua valtioneuvoston asetus (274/2002)

2 §. *Määritelmät.* Pykälän 3 kohtaan lisättäisiin uusi alakohta g, jolla täsmennettäisiin vaarallisen aineen lähettämisen kuuluvan myös vaarallisen aineiden kuljetukseen. Muutos perustuisi vuoden 2019 ADR- ja RID-määräysten 1.8.3.1 kohdan muutokseen. Käytännössä lisäys ei kuitenkaan muuttaisi Suomessa nykytilaa, sillä lähettäminen on katsottu olevan VAK-lain 10 c §:n 1 momentin mukaista toimintaa. Eräissä ADR- ja RID-maissa ei ole aikaisemmin edellytetty turvallisuusneuvonantajaa lähettämisen osalta. Ehdotettu muutos aiheuttaa 3 kohdan e ja f kohtiin teknisen muutoksen.

Valtuussäännös pykälän muuttamiseen on VAK-lain 10 c §:n 3 momentissa.

8 §. *Turvallisuusneuvonantajakokeen sisältö.* Esitetään, että 1 momentin 8 kohtaan lisättäisiin maininta ”rahtikirja tai rahtikirjaa vastaava asiakirja”. Muutos liittyy vuoden 2019 RID-määräyksen 1.8.3.12.4 kohtaan. ”Rahtikirjaa vastaavalla asiakirjalla” tarkoitetaan rahtikirjantyyppistä asiakirjaa

esimerkiksi lähetyksiä asiakirjaa. Nykytila ei näiltä osin muuttuisi, koska voimassaolevan säännöksen mukaan rahtikirja ja rahtikirjaa vastaavat asiakirjat on katsottu kuuluvaksi kuljetukseen liittyviin asiakirjoihin.

Valtuus pykälän muuttamiselle on VAK-lain 10 c §:n 3 momentissa.

11 §. *Todistuksen muuttaminen.* Uudessa 2 momentissa säädettäisiin vuoden 2019 ADR- ja RID-muutoksen 1.8.3.19 kohdan mukaisesti siitä, että todistuksen soveltamisalan laajentaminen ei pidennä alkuperäisen todistuksen voimassaoloaika. Uuden todistuksen voimassaoloaika on sama kuin voimassa olevan todistuksen.

VAK-lain 10 c §:n 3 momentissa on valtuus pykälän muuttamiselle.

Liite 1. *Turvallisuusneuvonantajan tehtävät.* Muutettaisiin 1 liitteen 9 kohtaa lisäämällä kohtaan maininta lähettämisestä. Muutos perustuisi ADR- ja RID-määräyksen 1.8.3.3 kohtaan. Muutoksen myötä täsmentyy, että vaarallisten aineiden lähettämistoimiin osallistuvalla henkilöstöllä on oltava käytössään yksityiskohtaiset toiminta- ja käyttöohjeet. VAK-lain 10 c §:n 1 momentin mukaisesti lähettäminen vaikuttaa VAK-kuljetuksen turvallisuuteen ja siten se on huomioitava toiminnassa.

Valtuus liitteen muuttamiselle on VAK-lain 10 c §:n 3 momentissa.

Liite 3. *Vaarallisten aineiden kuljetusten turvallisuusneuvonantajan todistus.* Liitettä muutettaisiin siten, että todistusmallin voimassaolokohtaan lisätään lähettäminen. Muutos perustuisi vuoden 2019 ADR-määräyksen 1.8.3.18 kohtaan ja vastaavaan RID-määräyksen kohdan muutokseen. Lisäksi tehtäisiin kansallisia teknisiä muutoksia, jotta todistus vastaisi nykyistä paremmin ADR-mallia. Ennen asetuksen voimaantuloa myönnetty voimassaolevat todistukset ovat voimassa todistukseen merkityn ajan.

ADR:n ja RID:n 1.6.1.45 kohdan siirtymämääräyksen mukaisesti ADR- ja RID-jäsenmaalla on mahdollisuus myöntää 31.12.2020 saakka turvallisuusneuvonantajan todistuksia, jotka vastaavat 31 päivään joulukuuta 2018 saakka voimassa olleissa määräyksissä annettua mallia. Suomessa ei tarvita pitkää siirtymäsäännöstä. Suomessa uudenmallisia todistuksia alettaisiin myöntää 1.7.2019 jälkeen. Todistuksen muuttaminen ei lisäisi merkittävästi Liikenne- ja viestintäviraston hallinnollista taakkaa.

Valtuus liitteen muuttamiselle on VAK-lain 10 c §:n 3 momentissa.

3. Esityksen vaikutukset

Esitettävillä muutoksilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Ehdotetut muutokset liittyvät pääosin kansainvälisen velvoitteiden toimeenpanoon. Ne eivät sisällä kansallista harkintaa. Lisäksi muutoksilla tarkennettaisiin ja täsmennettäisiin voimassa olevia kansainvälisiin määräyksiin pohjautuvia säännöksiä sekä tehtäisiin säädöshierarkkisia muutoksia. Muutosten vähäiset vaikutukset kohdistuisivat pääosin viranomaistahoihin.

Teknisen koodin vaikutukset eivät välttämättä olisi vähäisiä, jos koodin antaminen ei perustu UNECE:n tai OTIF:n suositukseen. Siksi koodin kansallisten vaikutusten arviointi sen antamisen yhteydessä on tärkeää.

4. Asian valmistelu

Asetusluonnokset ja perustelumuistiolounnos on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä virkistyönä.

Muutosehdotuksista on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta:

....

Lausunnon antoivat....

Esityksen valmistelun aikana oikeuskansleri (5.3.2019 ja 15.3.2019) on ottanut yleisesti kantaa toimitusministerien asemaan ja heidän mahdollisuuteen käsitellä asioita. Nyt esitetyt muutokset liittyvät pääosin kansainvälisten muutosten voimaansaattamiseen.

Voimaansaattettavien VAK-direktiivin muutosten osalta VAK-sidosryhmät ovat voineet halutessaan vaikuttaa vuoden 2019 ADR- ja RID-muutosmääräyksiin jo niiden kansainvälisessä valmisteluvaiheessa, esimerkiksi osallistumalla ennen kansainvälisiä kokouksia järjestettyihin Liikenne- ja viestintäviraston VAK-valmistelukokouksiin tai kommentoimalla ehdotuksia virastolle. Edellä mainitun kansainvälisen valmistelutyön aikana ei ole tullut tietoon, että muutoksilla olisi huomattavia taloudellisia kustannuksia tai muita merkittäviä vaikutuksia.

5. Voimaantulo

Asetukset ehdotetaan tulevaksi voimaan X päivänä kesäkuuta 2019.